

ISSN 2181-0000
Doi Journal 10.26739/2181-0000

JOURNAL OF MAMUN SCIENCE

VOLUME 3, ISSUE 1 **2025**

ISSN 2181-0000
Doi Journal 10.26739/2181-0000

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

3 JILD, 1 SON

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE»
ТОМ 3, НОМЕР 1

JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»
VOLUME 3, ISSUE 1

TOHKENT-2025

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

ЖУРНАЛ «МА'MUN SCIENCE» | JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

№1 (2025) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-0000-2025-1>

Бош мухаррир: | Главный редактор:
Chief Editor:

Urazbayeva Dilbar Abdullayevna
Psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Ma'mun Universiteti NTM

Бош мухаррир ўринбосари: | Заместитель
главного редактора: | Deputy Chief Editor:

Xudoynazarov Egambergan Madrahimovich
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),
dotsent Ma'mun Universiteti NTM

TAHRIRIY MASLAHAT KENGASHI | EDITORIAL BOARD | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

FILOLOGIYA FANLARI (INGLIZ TILI)

Axmedov Oybek Saporboyevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor
O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

O'rozboyev Abdulla Durdibayevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Ma'mun Universiteti NTM

Kalandarov Oybek Ruzimbayevich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Ma'mun Universiteti NTM

Yakubov Muzaffar Kamildjanovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Ma'mun Universiteti NTM

Galiyeva Margarita Rafaelovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor
O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Nasrullayeva Nafisa Zafarovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Samarqand davlat chet tillari instituti

Cho'ponov Otanazar Otojonovich

Filologiya fanlari doktori (DSc)
Urganch davlat universiteti

Yakubova Matluba Tajibayevna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Ma'mun Universiteti NTM

Samandarova Lola Sultanovna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

FILOLOGIYA FANLARI (RUS TILI)

Cho'ponov Otanazar Otojonovich

Filologiya fanlari doktori (DSc)
Urganch davlat universiteti

Ruzmetov Surojbek Allaberganovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Urganch davlat universiteti

FILOLOGIYA FANLARI (NEMIS)

Yakubova Matluba Tajibayevna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Urganch davlat universiteti

FILOLOGIYA FANLARI (O'ZBEK TILI)

Matnazarov Javlanbek Kabulovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Ma'mun Universiteti NTM

TARIX FANLARI

Anatoliy Sagdullayevich Sagdullayev

Tarix fanlari doktori, professor; akademik

O'zbekiston Respublikasi Fanlar
akademiyasining haqiqiy a'zosi

Ashirov Adhamjon Azimbayevich

Tarix fanlari doktori, professor,
O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasi Tarix instituti.

Goncharov Yuriy Mixaylovich

Tarix fanlari doktori, professor
Altay davlat universiteti Rossiya

Shaydurov Vladimir Nikolayevich

Tarix fanlari doktori, dotsent
Leningrad davlat universiteti Rossiya

Abdullayev Utkir Ismoilovich

Tarix fanlari doktori (DSc),
dotsent Urganch davlat universiteti

Matkarimova Sadoqat Maqsudovna

Tarix fanlari doktori (DSc), dotsent
Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Timur Pulatovich

Tarix fanlari nomzodi, dotsent
Ma'mun Universiteti NTM

Abdalov Umidbek Matniyazovich

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),
Dotsent Ma'mun Universiteti NTM

Jumaniyozova Mamlakat Tojiyevna

Tarix fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Urganch davlat universiteti

Xo'jamuratov Umarjon Rustamovich

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Urganch pedagogika instituti

PSIXOLOGIYA FANLARI

Shoumarov G'ayrat Baxromovich

Psixologiya fanlari doktori, professor; akademik
O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasining haqiqiy a'zosi

Kryukova Tatyana Leonidovna

Psixologiya fanlari doktori, professor
Kostroma davlat universiteti Belorusiya

Karpinskiy Konstantin Viktorovich

Psixologiya fanlari doktori, professor
Grodno davlat universiteti Belorusiya

IQTISODIYOT FANLARI

Ruzmetov Baxtiyar

Iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ma'mun Universiteti NTM

Sherov Alisher Bakberganovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa
doktori (PhD), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Voronsova Yuliya Vladimirovna

Iqtisodiyot fanlari nomzodi

Moskva davlat boshqaruvi universiteti

Jabborov Umarbek Rustambekovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Cho'ponov San'at Otanazarovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Niyazmetov Islambek Masharipovich

Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

PEDAGOGIKA VA FALSAFA FANLARI

Sardor Sharifzoda O'razboy Tabib o'gli

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa
doktori (PhD), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Matnazarov Javlanbek Kabulovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Adilov Zafar Yunusovich

Falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Slepko Yuriy Nikolayevich

Psixologiya fanlari doktori, professor

Yaroslav davlat pedagogika universiteti

Xazova Svetlana Abduraxmanovna

Psixologiya fanlari doktori, dotsent Kostroma
davlat universiteti Belarusiya

Kalandarova Madina Baxadirovna

Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Nurullayeva Baxtigul Bobojonovna

Psixologiya fanlari nomzodi, dotsent Ma'mun

Universiteti NTM

TIBBIYOT FANLARI

Yuldashev Baxrom Sobirjanevich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Ravshanbek Babajonovich

Tibbiyot fanlari doktori, professor

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Esamuratov Aybek Ibragimovich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Samandarova Barno Sul-tonovna

Biologiya fanlari nomzodi, dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Tajiyeva Zebo Baxodirovna

Tibbiyot fanlari falsafa doktori (PhD)

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Nazarova Maloxat Berdiboyevna

Tibbiyot fanlari falsafa doktori (PhD)

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Xudaynazarova Salomat Ruzibaevna

Tibbiyot fanlari nomzodi, dotsent

Toshkent pediatriya tibbiyot instituti

ILMIY JURNAL TEXNIK KOTIBI

Sultanov Samandar Maxmud o'g'li

Arxeolog (tadqiqotchi pedagog)

Ma'mun Universiteti NTM

FILOLOGIYA

1. Аблаева Надира Кадамжановна, Зулунова Комила Комилжоновна РОЛЬ КЛАССИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ В РАЗВИТИИ АНАЛИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ У СТУДЕНТОВ.....	8
2. Джуманиязова Интизор Давлатназар кизи О НАЗНАЧЕНИИ ПАРАЛЛЕЛЬНЫХ КОРПУСОВ.....	15
3. Omanboyeva Aziza Doniyor qizi ZUHD TA'LIMOTI VA ZOHIDLIK MAKTABLARI.....	20
4. Yusupova Sohiba Islombek qizi O'ZBEK VA INGLIZ XALQLARI BOLALAR FOLKLORIDA ALLITERATSIYA HODISASINING QO'LLANILISHI.....	24
5. Matkarimova Gulira'no Abdullayevna ABU ALI IBN SINONING "TIB QONUNLARI" ASARIDA FITONIMLARNING TADQIQ QILINISHI.....	29
6. Аллаярова Рахат Рустамовна К ВОПРОСУ О ПЕРЕВОДЕ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА НА РУССКИЙ И УЗБЕКСКИЙ ЯЗЫКИ.....	34
7. Kalandarov Aybek Ruzimbayevich O'ZBEK KLASSIK NASRIY ASARLARNI INGLIZ TILIGA TARJIMA QILISHDA SINTAKTIK MASALALAR.....	39
8. Якубов Музаффар Камилджанович ДВЕ КУЛЬТУРЫ — ОДНА ЛИЧНОСТЬ: АМИР ТИМУР В АНГЛИЙСКОЙ И УЗБЕКСКОЙ ДРАМАТУРГИИ.....	43
9. Kutlimuratov Umarjon Shakirovich TILSHUNOSLIKDA IZHONLOVCHI VALENTLIGINI O'RGANISHNING AYRIM MASALALARI.....	47
10. Matchanov Muzaffar Ruzimbaevich MODERN PERSPECTIVES ON COORDINATED ELEMENTS IN ENGLISH.....	51
11. Файзуллоева Зилола Зафаровна ФОРМЫ ВЫРАЖЕНИЯ ИРОНИИ И СПОСОБЫ ЕЁ ПЕРЕВОДА С АНГЛИЙСКОГО НА РУССКИЙ (НА ПРИМЕРЕ НОВЕЛЛЫ О. ГЕНРИ «ФАРАОН И ХОРАЛ»).....	55
12. Qahramonov Aliboy Yolgoshevich ABDULLA QODIRIY: MURAKKAB TAQDIRLI ADIB.....	62
13. Шамсутдинова Галия Шамилевна ЛЕКСИЧЕСКИЕ ЕДИНИЦЫ, СВЯЗАННЫЕ С АРХИТЕКТУРНЫМИ ПАМЯТНИКАМИ ХОРЕЗМА.....	68

14. Raimova Nilufar Abdullayevna, Bazarova Nazokat Davronbekovna
JONLANTIRISHLARNING BADIY-ESTETIK VAZIFASI (KOMIL AVAZNING “SOZANDA”
ROMANI MISOLIDA).....72

15. Jumanyazova Muhabbat Xusinovna, Annamuratova Shahnoza Shonazar qizi
PARALINGVISTIK VOSITALAR VA ULARNING IJTIMOY TARMOQLARDAGI
IFODASI.....76

16. Saparova Mohira Fayzullayevna
LEKSIKOGRAFIYANING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI.....80

17. Tolibova Maftuna Zokir qizi
FITRAT IJODINING ZAMONAVIY ADABIYOT VA JAMIYATGA TA’SIRI.....85

IQTISODIYOT

1. Турдиева Якитжан Хайитбаевна
ОБЪЕКТИВНАЯ НЕОБХОДИМОСТЬ И ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФИНАНСОВОЙ
ПОДДЕРЖКИ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....88

2. Qabulov Baxrom Quzibayevich
AUDITORLIK FAOLIYATINI TARTIBGA SOLISHNING O’ZIGA XOS XUSUSIYATLARI..91

PEDAGOGIKA

1. Qalandarova Iroda Hamdam qizi
DIDACTIC ASPECTS OF DEVELOPING CRITICAL THINKING IN PRIMARY SCHOOL
STUDENTS: AN EXAMPLE OF READING LITERACY.....98

2. Ashirova Anorgul Ismoilovna
DIDAKTIK TIZIMDA BOSHQARISH TAMOYILLARI AHAMIYATI.....105

3. Xujaniyozova Oygul Rajabovna, Matkarimova A’loxon
MAKTAB O’QUVCHILARIDA IJODKORLIK QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISHNING
PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK OMILLARI.....110

4. Sultonova Mashhura Rustamboyevna, Saidova Farog’at Otabek qizi
BOLAGA NISBATAN QADRIYATLI MUNOSABAT OTA-ONALIK MUVAFFAQIYATINI
TA’MINLAYDIGAN OMIL SIFATIDA.....114

5. Xudayberganov Otabek Erkinovich, Atajanov Adilbek Yuldashevich
OLIV TA’LIMDA JISMONIY TARBIYA VA SPORT FANIDAN MUSTAQIL TA’LIM
TOPSHIRIQLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....119

6. Рамазанова Роза Абиловна
РОЛЬ И МЕСТО РОДНОГО ЯЗЫКА ПРИ ИЗУЧЕНИИ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК
ИНОСТРАННОГО.....126

PSIXOLOGIYA

1. Ismoilova Asilpashsha Rojabovna
PSIXOLOGIYADA TAFAKKUR MUAMMOSINI O’RGANILGANLIK DARAJASI.....132

2. Odamova O'g'iljon Kenjayevna
SHAXSNI O'Z-O'ZINI KAMOL TOPTIRISH XUSUSIYATI.....137

3. Карпинский Константин Викторович
СОЦИАЛЬНО-ДЕМОГРАФИЧЕСКАЯ ИЗМЕНЧИВОСТЬ ЦЕННОСТНОГО ОТНОШЕНИЯ
К ДЕТЯМ В БЕЛОРУССКОЙ ПОПУЛЯЦИОННОЙ ВЫБОРКЕ.....141

TARIX

1. Salayev Umrbek Kadambayevich
JANUBIY OROLBO'YI NEOLIT VA ENEOLIT DAVRI MANZILGOHLARINING
ARXEOLOGIK JIHATIDAN O'RGANILISHI.....150

2. Каримов Умрбек Давронбекович
НЕМЕЦКИЕ МЕННОНИТЫ В ХИВИНСКОМ ХАНСТВЕ.....154

3. Юлдашов Юлдаш
ВАЖНОСТЬ ВОПЛОЩЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЕЙ.....159

4. Ismoilov Shohruxmirzo Zakirjon o'g'li
X-XI ASRLARDA XORAZMDA HUNARMANDCHILIK, CHORVACHILIK VA
DENQONCHILIK AHVOLI.....162

5. Alisher Matyakubov
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA XORAZM VILOYATI: HUDUDIY
RIVOJLANISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....167

6. Matyakubov Xamdam Xamidjanovich
OROLBO'YI SAKLARINING KELIB CHIQISHI MASALASI VA UNING AHAMIYATI.....171

7. Xamdamova Yulduz Ravshanbek qizi
IKKINCHI JAHON URUSHIDAN KEYINGI TIKLANISH YILLARIDA XORAZM VILOYATI
ICHKI ISHLAR ORGANLARI FAOLIYATINING BA'ZI MASALALARI.....176

8. Насиба Хаётова Закировна
ВАРАХША ШАҲАР МАДАНИЯТИ: ТАРИХИЙ РИВОЖЛАНИШ ВА МЕЪМОРИЙ
ХУСУСИЯТЛАР.....180

9. Eshchanov Hurmat Matnazarovich
SHARQIY OROLBO'YI TEKISLIGIDA TEMIR DAVRI TURAR-JOYLARI MUDOFAA
INSHOOTLARIDA ARXEOLOGIK IZLANISHLAR SAHIFASI.....186

Xujaniyozova Oygul Rajabovna –
UrDU Sport faoliyati, pedagogika va
psixologiya fakulteti “Pedagogika va
psixologiya” kafedrası dotsenti
Matkarimova A’loxon –
UrDPI Ta’lim va tarbiya nazariyasi va
metodikasi (maktabgacha ta’lim)
mutaxassisligi 2-bosqich talabasi

MAKTAB O‘QUVCHILARIDA IJODKORLIK QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK OMILLARI

<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.14956143>

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada har bir sohada yetuk mutaxassislarni yetishtirishda avvalo, ularning maktab davridan ko‘nikma-qobiliyatlarini shakllantirish, ayniqsa o‘quvchi- bolalik davrida ijodkorlik xususiyatlarining pedagogik-psixologik omillari haqida fikr- mulohazalar yuritilgan.

Kalit so‘zlar: pedagogika-psixologiya, metodika, innovatsiya, ijodkorlik, ta’lim oluvchi, ta’lim beruvchi, qobiliyat.

Худжаниёзова Ойгул Раджабовна –

Доцент кафедры педагогики и психологии,
факультет спортивной деятельности,
педагогики и психологии, Ургенчский государственный университет.

Маткаримова Аълохон –

Студентка второго курса, специализация –
теория и методика образования и воспитания
(дошкольное образование) в Ургенчском
государственном педагогическом институте

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ ТВОРЧЕСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ СТУДЕНТОВ

АННОТАЦИЯ

В данной статье, прежде всего, в подготовке зрелых специалистов в каждой области, формировании их умений и навыков со школьного периода, особенности педагогических и психологических факторов особенностей творчества в период студенческо-детского возраста. Обсуждаются.

Ключевые слова: педагогика-психология, методика, новаторство, творчество, ученик, учитель, способность.

Xujaniyozova Oygul Rajabovna-

Associate Professor at the Department of Pedagogy and Psychology,
Faculty of Sports Activities, Pedagogy and Psychology,
Urgench State University

Matkarimova Aloxon-

Second-year student specializing in the
Theory and Methodology of Education and Training
(Preschool Education) at Urgench State Pedagogical Institute

PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL FACTORS OF STUDENTS CREATIVE ABILITY DEVELOPMENT

ABSTRACT

In this article, first of all, in the training of mature specialists in each field, the formation of their skills and abilities from the school period, especially the pedagogical and psychological factors of the characteristics of creativity in the period of student-childhood are discussed.

Key words: pedagogy-psychology, methodology, innovation, creativity, student, teacher, ability.

KIRISH VA DOLZARBLIGI

Bugungi kunda jadal ijtimoiy o'zgarishlar davri, rivojlanayotgan jamiyatda ijodiy fikrlash qobiliyatining shaxsiy va ijtimoiy ahamiyati keskin ortib bormoqda. Shuning uchun ham o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish muammosi dolzarbdir. Zamonaviy maktabning muhim vazifasi o'quvchilar uchun eng yuqori darajadagi psixologik qulaylikni ta'minlaydigan va ularning individual ehtiyojlari va qobiliyatlariga mos ravishda intensiv rivojlanish imkoniyatini ta'minlaydigan o'quv sharoitlarini yaratishdir.

Qobiliyatlar - bu insonning bilim va ko'nikmalarni yanada ko'proq egallash qobiliyati, bu insonning ma'naviy rivojlanishining "zaxirasi". O'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda ta'lim va tarbiyaga individual yondashuv katta ahamiyatga ega.

METODLAR VA O'RGANILISH DARAJASI

Zamonaviy psixologiya har qanday qobiliyat faqat faoliyat jarayonida rivojlanib borishini isbotladi. Tabiatan bolaning moyilligi qanday bo'lishidan qat'iy nazar, uning ijodiy qobiliyatlari faqat mehnat jarayonida rivojlanishi mumkin, chunki mehnat jarayonida diqqatni tortish, ba'zi to'siqlarni engib o'tish, muayyan operatsiyalar ketma-ketligini yodlash kerak. Bularning barchasi o'quvchining irodasini rivojlantiradi, diqqatini, xotirasini mustahkamlaydi. O'qituvchi uchun o'quvchilarda bilimga, ijodkorlikka qiziqishni rivojlantirish juda muhimdir. Ijodiy odam, qoida tariqasida, hamma narsada - oddiy muloqotdan tortib, professional faoliyatgacha muvaffaqiyat qozonadi.

Ijodkorlik (kreativlik) insonga murakkab muammolarning original yechimlarini topishga yordam beradi. Shuning uchun ham o'quvchilarni ijodga bo'lgan rag'batlantirishni rag'batlantirish, ularning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish uchun sharoit yaratish zarur. Amerikalik psixolog Frommning aytishicha, ijodkorlik - bu hayratga tushish va o'rganish qobiliyati, nostandart vaziyatlarda yechim topa olish qobiliyati, bu yangi narsalarni kashf etishga e'tibor berish va o'z tajribasini chuqur anglash qobiliyatidir. Ijodkorlikning asosiy ko'rsatkichlari fikrning ravonligi va moslashuvchanligi, o'ziga xoslik, qiziquvchanlik, aniqlik va jasoratdir, fikrlashning ravonligi - vaqt birligida yuzaga keladigan g'oyalarning soni.

Fikrlashning moslashuvchanligi - tez va ichki kuchsiz bir fikrdan ikkinchisiga o'tish qobiliyati.

Originallik - umumiy qabul qilingan, paradoksal, kutilmagan echimlardan farq qiladigan g'oyalarni yaratish qobiliyati.

Qiziqish- hayratda qolish qobiliyati, qiziquvchanlik va hamma yangi narsaga ochiqlik.

Aniqlik - ijodiy mahsulotingizni yaxshilash yoki tugatish qobiliyati.

Jasorat - noaniq vaziyatda qaror qabul qilish, o'z xulosalaridan qo'rqmaslik va ularni

oxirigacha etkazish qobiliyati.

Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishga ta'sir qiluvchi shart-sharoitlar.

O'quvchilarning ijodiy qobiliyatlari namoyon bo'lishiga ma'lum to'siqlar to'sqinlik qiladi. Ular ichki va tashqi bo'linishi mumkin. Ichki to'siqlarga quyidagilar kiradi:

stereotiplar

tasdiqlashga juda ko'p e'tibor berish

o'ziga past baho berish

o'z-o'zini tartibga solishning etarli darajada emasligi.

O'quvchilarning ijodiy bo'lishiga to'sqinlik qiladigan tashqi to'siqlarga quyidagilar kiradi:

tanqid

stress

vaqt etishmasligi

Ushbu to'siqlarni yengib o'tish uchun o'quvchilarga tashqi baholash va tanqidiy mulohazalar tahdidini bartaraf etishga harakat qiladigan, sinfdan qulay psixologik muhitni yaratishga intiladigan o'qituvchi yordam berishi mumkin. E.Torrance tomonidan o'tkazilgan tadqiqot shuni ko'rsatadiki, baholanmagan faoliyat sharoitida ishlaydigan va erkin tajriba o'tkazishga da'vat etilgan bolalar, keyinchalik baholanadigan faoliyat sharoitida ishlaydigan bolalarga qaraganda yuqori darajadagi ijodkorlikni namoyon etadilar. Baholanmagan faoliyat prinsipining asosiy maqsadi o'quvchilarni xato qilish qo'rqividan xalos qilishdir. Ijodiy rivojlanishga ta'sir qiluvchi eng muhim omil, har qanday bosqichda o'quvchi uchun juda muhimdir, o'qituvchining ijodkorligi, shu jumladan, muloqot va o'quvchilar bilan aloqa qilish jarayoni.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Pedagogik muloqot hissiy jihatdan qulay va shaxsni rivojlantiruvchi bo'lishi kerak. O'qituvchining muloqotining professionalligi - tayyorgarlik darajasidagi farqlar bilan bog'liq bo'lgan muloqotning tabiiy qiyinchiliklarini bartaraf etish, o'quvchilarga yordam berish qobiliyati, o'qituvchining to'liq sheriklari sifatida muloqot qilishda ishonchni qozonish. O'qituvchi buni yodda tutishi juda muhimdir optimal aloqa- intizomni saqlash qobiliyati emas, balki o'quvchi bilan ma'naviy qadriyatlarini almashish. Maktab o'quvchilar bilan umumiy til buyruqlar tili emas, balki ishonch tilidir. Og'zaki nutq pedagogik muloqotning asosiy vositasidir. O'qituvchining so'zi his-tuyg'ularga va onga ta'sir qilishi, fikrlash va tasavvurni rag'batlantirishi, qidiruv faoliyatiga ehtiyoj tug'dirishi kerak.

O'qituvchi bolalarning konstruktiv, qo'llab-quvvatlovchi va uyg'unlashtiruvchi ijodiga ega bo'lishi juda muhimdir. shaxsiy yo'nalishlar, ularga quyidagilar kiradi:

bolaning mustaqil fikrlari va harakatlarini rag'batlantirish, agar ular boshqalarga zarar keltirmasa;

bolaning tasvirlash, o'ziga xos tarzda biror narsa qilish istagiga aralashmang;

darslar davomida bolalarga ko'proq erkin chizmalar, og'zaki, ovozli, ta'mli, taktil tasvirlarni va boshqa o'z-o'zidan ijodiy namoyon bo'lishni taklif qilish;

bolalar ijodiga baho bermaslik - ya'ni bolaning ijod mahsulini baholashning aniq tizimini qo'llamaslik, boshqa bolalar bilan solishtirmaslik, faqat o'zi bilan, uning o'tmishdagi tajribasi bilan solishtirish;

bolaningg'ayrioddiy tasvirlari, so'zlari yoki harakatlariga kulmang, chunki bu norozilik, xato qilishdan qo'rqish, "noto'g'ri" ish qilish qo'rquviga olib kelishi mumkin va kelajakda o'z-o'zidan tajriba o'tkazish va o'zingizni qidirish istagini bostiradi;

yaratish va ba'zan bolalar bilan o'ynash - jarayonning oddiy ishtirokchisi sifatida;

-tasvir va harakatlar dasturini, tasvir va fikrlash uslubini majburlamang, -aksincha, bolaning tasavvurining mantiqiyiligini tushinishga harakat qiling;

-biror narsani yaratishning ijodiy jarayonini tashkil etishga, natijaga emas, bu jarayonni saqlab qolishga ko'proq e'tibor berish;

-turli xil qiziqarli vazifalarni, shu jumladan mashg'ulotlarda gimnastika elementlarini taklif qiladigan ijodiy faoliyatning har qanday turiga bolalarga nisbatan mutanosiblik hissini rivojlantirish - bu monotonlik, ortiqcha yuk va ortiqcha ishlarning oldini olishga yordam beradi;

- sinfda o'zida va bolalarda asosan ijobiy hissiy ohangni saqlash - quvnoqlik, -xotirjam konsratsiya va quvonch, o'z kuchlari va imkoniyatlariga ishonish;
- psixologik ijodiy usullar va vazifalar, ijodiy o'yinlardan foydalanish.

Ijodiy faoliyat (kreativlik) sog'lom va barkamol inson hayotining zaruriy tarkibiy qismidir. Bolaning ijodiy qobiliyatini xar tomonlama shaxsni tarbiyalash, shuningdek, uning ijodiy faoliyatini uyg'un oqimiga, umuman uyg'un hayotni o'z-o'zini tashkil etishga yo'naltirilganligini rivojlantirishni nazarda tutadi. Ijodkorlik (kreativlik) bolaning shaxsiyati va sog'lig'ini xursand qilishi va mustahkamlashi mumkin.

XULOSA

Xulosa qilish mumkinki, o'qituvchining kasbiy rivojlanishi va ijodiy kreativ o'sishining asosiy yo'nalishlaridan biri bu bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan sa'y-harakatlari samaradorligini oshiradigan konstruktiv yo'nalishlarni (yuqorida aytilgan) o'z-o'zini tarbiyalashdir. Maktab o'quvchilarga bo'lgan munosabatini va ular bilan sinfda o'zini tutishini sinchkovlik bilan va halol tahlil qilish o'z pedagogikasining ijobiy ijodkorligining va zaif tomonlarini aniqlashga yordam beradi va o'z ishini tashkil etishni o'zgartirish va takomillashtirish yo'llarini belgilaydi.

Iqtiboslar/ References/Сноски

1. "2017-2021 yillarda O'zbekistonni rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatalar strategiyasi". –T.: "Adolat", 2017 y. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: "O'zbekiston", 2017 y. – 491 b.
2. Bogoyavlenskaya D.B. Intellektual faoliyat darajalarini o'rganish usuli. Psixologiyaga oid savollar.
3. Godfroy J. Psixologiya, ed. 2 jildda, 1-jild. - M.: Mir, 1992. - 435-442s.
4. Drujinin V.N. Umumiy qobiliyatlar psixologiyasi. - Sankt-Peterburg: "Peter", 2000 yil.
5. Soldatova E.L. Shaxsning tuzilishidagi ijodkorlik (o'smirlik davrida ijodkorlikni rivojlantirish misolida). Dis. samimiy. psixo. Fanlar. - M., 1996 yil
6. Yakovleva E.L. O'quvchi shaxsining ijodiy salohiyatini rivojlantirish.

tomonidan qoldirilgan turar-joylar mudofaa inshootlarida olib borgan arxeologik izlanishlar natijalari taxlil qilindi va yangi g'oyalar ilgari surildi.

Natijalar quyidagicha izohlandi:

- Sharqiy Orolbo'yi hududi tekisligini odamzot tomonidan neolit davrida o'zlashtirilishi, axoli zichligi oshganligi sabab olib borgan migratsion jarayonlar, yangi-yangi xo'jalik-madaniy xo'jaliklarni tarkib topishi oydinlashtirildi.

- Neolit va bronza davri aholisini jamiyatni ijtimoiy-iqtisodiy va etnik-munosabatlarni olib borishi jarayonida Quyi Amudaryo xududida Oqchadaryo havzasi axolisi bilan o'zaro aloqalari natijalari qayd qilindi.

- Yarim o'troq va chorvador qabilalarning binokorlik bilimi asosida bunyod qilingan istexkomli turar-joylar to'g'risida tarixiy ma'lumotlar ilmiy jamoatchilik e'tiboriga havola qilindi.

XULOSA

- Arxeologik yodgorliklarda olib borilgan arxeologik izlanishlar natijalari e'tiborga olinib, Sharqiy Sirdaryo xududi tosh davrida ovchilar tomonidan o'zlashtirilmagan, neolit davri so'nggi bosqichida o'zlashtirilganligi to'g'risida xulosaga kelindi.

- Neolit, eneolit va bronza davrida axoli turar-joylar yerto'la chaylalar bo'lgan, o'zlashtiruvchi xo'jalik yo'nalishi jamiyat iqtisodiyotini namoyon qilgan.

- Temir davriga kelganda (mil.avv. X-Vasrlar), turar-joylar qurilishida paxsa va xom g'ishtlar qo'llanishi, ular atrofi mudofaa devor, unda mudofaa elementlari, tashqi devor atrofida handaq o'tganligi masalalari o'rganildi.

Iqtiboslar / References / Сноски

1. Виноградов А.В. Неолитические памятники Хорезма-М.:Наука, 1968. Вып-8-С.125-126.
2. Виноградов А.В. Древние охотники и рыболовы Среднеазиатского междуречья //ТрХАЭЭ-М.:Наука, 1981-Вып XIII-С.90-93.
3. Итина М.А. История степных племен Южного Приаралья-М.:Наука, 1977.Т.-Х-С 27-28.
4. Толстов С.П. Хорезмская археолого-этнографическая экспедиция АН СССР в 1946 г //Известия Академии Наук-М.:Наука, 1947.Т.4. Вып-2-С. 177-182.
5. Толстов С.П. По древним дельтам Окса и Яксарта. М-Л, Наука, 1962-С. 154-рис 89.
6. Толстов С.П. "Древний Хорезм". М. МГУ. 1948. С. 59-69.
7. Сагдуллаев А.С. "Оседлые области юга Средней Азии в эпоху раннего железа". (Генезис культуры и социально-экономическая динамика). Автореф. Дисс. Доктор. Ист.наук.-М.:МГУ, 1989-38 с
8. Пилишко В.Н. "Раскопки в Дейнауском районе Чарджоуской области". //АО 1974,- М: Наука, 1975-С.528.
9. Kabirov J, Sadullayev A. "O'rta Osiyo arxeologiyasi". Т. O'qituvchi. 1990.
10. Baratov P. "O'zbekistonning tabiiy geografiyasi". Toshkent. O'qituvchi, 1996-В. 154-162.

МАДАНИЯТЛАР КЎПРИГИ ВА АКАДЕМИК ҲАМКОРЛИК НАМУНАСИ: МАЪМУН УНИВЕРСИТЕТИ ФИЛОЛОГИЯ ФАКУЛТЕТИ ВА КИНЖО ГАКУИН УНИВЕРСИТЕТИ

Бугунги кунда Маъмун университети республикамиз етакчи олий даргохларидан биридир. Университет мамлакатимиздаги олий ўқув юртлари орасида халқаро ҳамкорлик бўйича етакчи ўринни эгалламоқда. Таълим соҳасидаги халқаро ҳамкорлик университет жамоаси фаолиятининг ажралмас қисмидир. Маъмун университети жаҳоннинг бир қатор йирик давлатлари жумладан, Словения, Италия, Белгия, Швеция, Испания, Япония, Малайзия, Туркия, Қозоғистон, Қирғизистон, Беларус, Россия, Озарбайжон, Жанубий Корея каби давлатларнинг олий ўқув юртлари билан ўзаро ҳамкорлик алоқаларини ўрнатди ва ушбу олий ўқув юртларида университет бакалаврият талабалари, таянч докторантлари, профессор-ўқитувчиларини ўқиш, малака ошириш, тажриба алмашиш, илмий тадқиқот ишларини амалга ошириш, шунингдек, халқаро илмий конференциялар, семинарлар, форумларда иштирок этишларини режалаштирди. Нуфузли хорижий олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари ҳозирги кунда талабаларга таълим бериб келмоқдалар.

Маъмун университети “Филология” факултети 2022 йил 5 сентябрда ташкил қилинди. Ҳозирги кунда филология факультетида 1000дан зиёд талаба таҳсил олмақда. Улар орасида халқаро ва миллий сертификатга эга талабалар ҳам бор, улар асосан университет тасисчиси гранти асосида таҳсил оладилар. Бу ҳам университет раҳбариятининг иқтидорли ва билимли талабаларга кўрсатаётган эътибор ва эъзоздир!

Филология факултети доимо тил, адабиёт ва маданиятни ўрганиш маданиятлараро мулоқотни йўлга қўйишда асосий ўрин тутадиган макон бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади. Глоблалашув даврида хорижий университетлар билан ҳамкорлик академик фаолиятнинг ажралмас қисмига айланиб, ўзаро тажриба алмашиш, илмий тадқиқотларни чуқурлаштириш ва халқлар ўртасида ўзаро тушунишни ривожлантириш имконини бермоқда.

Филология соҳасидаги халқаро ҳамкорлик алоҳида аҳамиятга эга, чунки улар тилни маданий ва тарихий шароитда ўрганиш учун янги имкониятлар очади. Сўнги бир неча йил ичида факултетимиз турли мамлакатлар, жумладан, Япония, АҚШ, Жанубий Корея ва бошқа университетлар билан алоқаларни фаол ривожлантирмоқда. Бу ҳамкорликлар таълим жараёнини бойитади, илмий тадқиқот чегараларини кенгайтиради ҳамда талабалар ва профессор-ўқитувчиларнинг алмашинув дастурлари, конференциялар ва кўшма илмий лойиҳаларда иштирок этиши учун имконият яратади.

Япониянинг Кинжо Гакуин университети ва Маъмун университети билан тегишли меморандумлар билан мустаҳкамланган ҳамкорлик ана шундай ҳамкорликнинг ёрқин мисолларидан бирidir. Бу ташаббуслар халқаро алоқаларни мустаҳкамлаш ва жаҳон илмий ҳамжамиятига интеграцияни рағбатлантиришга содиқлигимизни кўрсатади.

Кинжо Гакуин университети Япониянинг Аичи префектураси, Нагоя шаҳрида жойлашган хусусий аёллар университетидир. Унинг кампуси Морияма-ку худудида жойлашган бўлиб, талабаларга турли академик ва маданий ресурслардан фойдаланиш имкониятини беради.

Мазкур даргоҳ 1889 йилда ташкил этилган ва 1949 йилда университет мақомини олган. "Кинжо" ("Олтин қалъа") номи асосий кўрғоннинг тепасидаги иккита олтин шачиҳоко билан машҳур бўлган Нагоя қалъасининг тарихий номига ишора қилади.

Университет гуманитар ва ижтимоий фанлардан тортиб табиий фанларгача бўлган кенг кўламли фанларни қамраб олувчи 14 та бакалаврият факултети ва мутахассисликларини ўз ичига олади. Магистратура ва докторантура дастурларини тақлиф қилувчи Гуманитар фанлар ва инсон экологияси олий мактаби ҳам мавжуд.

Университет кутубхонаси ўқув муҳитининг муҳим қисми бўлиб, уй вазифаси, тадқиқот ва ўқиш учун имконият яратади. Университет нафақат маҳаллий, балки халқаро талабаларни ҳам қабул қилади, маданий алмашинув учун ўзига хос муҳит яратади, турли миллат вакиллари билан учрашади ва халқаро алоқаларни ўрнатади.

Маъмун университети Филология факултети ва Кинжо Гакуин университети Гуманитар фанлар факултети ўртасида ўзаро англашув меморандуми имзоланиши орқали мустаҳкам алоқалар ўрнатилди. Мазкур ҳужжат академик алмашинувни ривожлантириш, қўшма таълим ва илмий лойиҳаларни амалга ошириш йўлида муҳим қадам бўлди.

Меморандум ҳамкорликнинг қуйидаги асосий йўналишларини ўз ичига олади:

Касбий ҳамкорликни чуқурлаштириш ва тажриба алмашиш учун ўқитувчилар ва тадқиқотчилар алмашинуви;

ёш мутахассисларнинг дунёқарашини кенгайтириш ва икки давлат таълим тизимининг ўзига хос хусусиятларини ўрганиш имконини берувчи бакалаврият талабалари алмашинуви;

маданий ва илмий меросни чуқурроқ тушунишга қўмаклашиш учун академик маълумотлар ва материалларни алмашиш;

илмий иш учун янги истиқболларни очадиган қўшма тадқиқот лойиҳалари ва симпозиумлар ташкил этиш;

муайян эҳтиёж ва имкониятларга қараб факултетлар томонидан келишилган бошқа ҳамкорлик шакллари.

Шартнома ўзаро ва ҳар бир университетнинг автономиясини ҳурмат қилиш тамойилларига асосланади. Режалаштирилган барча тадбирлар иккала факультет вакиллари томонидан олдиндан келишиб олинади ва томонларнинг илмий ва молиявий имкониятлари ҳисобга олинади. Меморандум беш йил муддатга амал қилади, шу каби муддатлар учун автоматик равишда янгиланади.

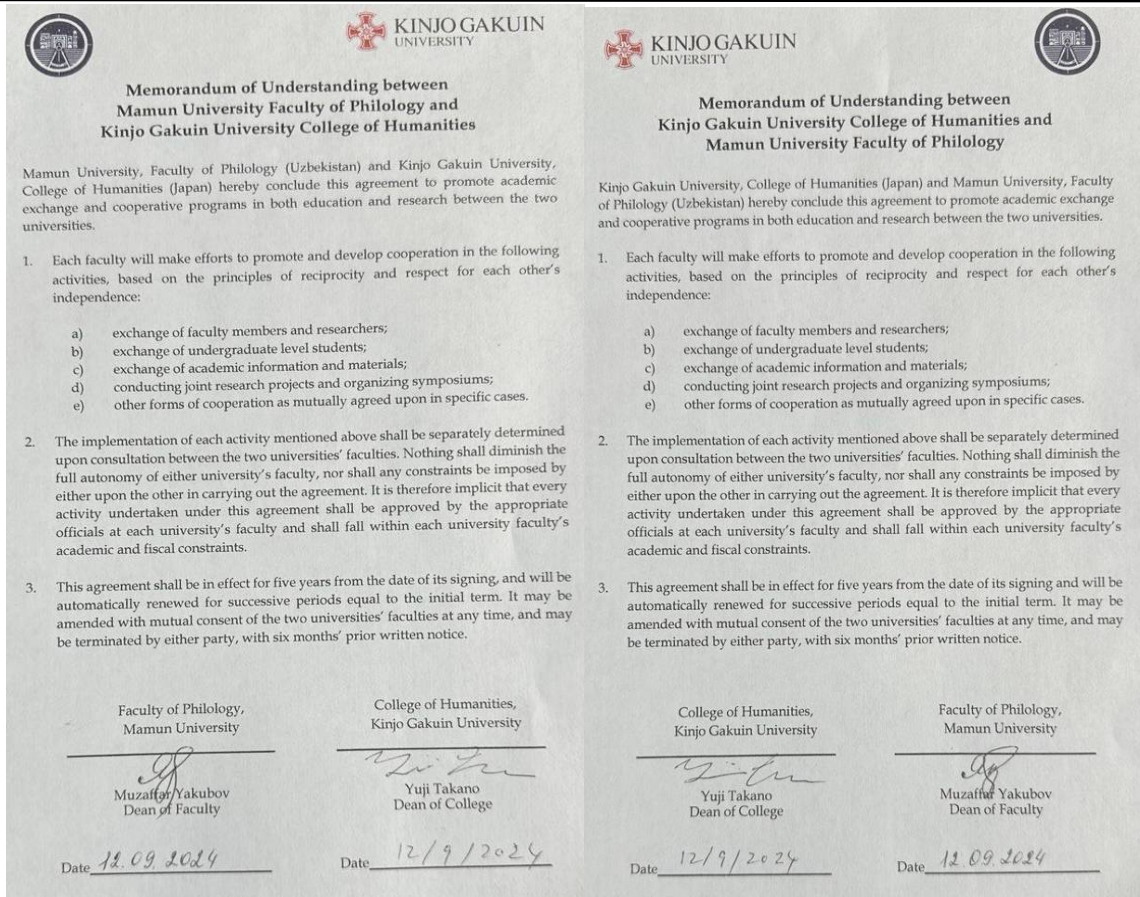
Ҳамкорлик доирасида илгари сурилган энг истиқболли ғоялардан бири ҳар икки университет талабалари учун ҳар йили қишки ва ёзги икки ҳафталик оромгоҳларни ташкил этиш таклифи бўлди. Ушбу тадбирлар қуйидагиларга қаратилган:

Икки давлат маданияти, ҳаёти ва тарихи билан танишиш;

маданиятлараро алоқаларни мустаҳкамлаш;

амалий мулоқот орқали иштирокчиларнинг тил малакаларини ошириш.

Бундай оромгоҳлар талабалар учун нафақат билимларини чуқурлаштириш, балки бошқа давлат вакиллари билан дўстона алоқаларни ўрнатиш имкониятини берувчи ўзига хос майдонга айланади.

Мамун университети ва Кинжо Гакуин университети ўртасидаги ҳамкорлик замонавий таълим соҳасида халқаро ҳамкорлик муҳимлигини кўрсатади. Бу нафақат иштирокчиларнинг касбий маҳоратини оширишга, балки Ўзбекистон ва Япония халқлари ўртасидаги дўстлик ва ўзаро ҳамжихатликни мустаҳкамлашга хизмат қилади. Ҳамкорликнинг янада кенгайтиши ҳар икки томон учун янада кенг имкониятлар яратиши кутилмоқда.

Бу тadbирларни амалга оширишда бевосита иштироқ этган ва асосий сабабчи бўлган ҳақиқий ва ёрқин инсонни эслатишимиз керак! Маъмур университети ва Япониянинг Кинжо Гакуин университети ўртасида ҳамкорлик алоқаларини ўрнатишда яхши дипломат ва тadbиркор Ибрагимов Бунёдбек Абдушарипович муҳим рол ўйнади, унинг фаолияти Ўзбекистон ва Япония ўртасида муҳим кўприк вазифасини бажариб келмоқда. Ўзбекистон Республикасининг Нагойядаги фахрий консули Хироюки Ито жанобларига қимматли вақтларини аямасдан ва беминнат хиссаларини кўшганлари учун алоҳида миннатдорчилик билдирамыз.

Бунёдбек Абдушарипович 1985-йилда Урганч шаҳрида туғилган, юридик маълумотга эга, 2007-йилда Тошкент давлат юридик институтини, 2009-йилда Нагоя университетини тамомлаган, ҳуқуқшунослик магистри даражасини олган. Унинг фаолияти халқаро ҳамкорлик, ўзбек маданиятини тарғиб қилиш ва икки давлат ўртасидаги иқтисодий алоқаларни ривожлантириш борасидаги фаол ишлар билан ажралиб туради.

2017 йилдан Б.Ибрагимов Нагоя-Ўзбекистон дўстлик жамияти (ФАНУЗ) ҳаммуассиси ва ижрочи директори, Нагоя шаҳрида жойлашган Глобал Силк Роад Инс. компанияси муассиси ва ижрочи директори. Унинг ташаббуслари билан қатор муҳим шартномалар, жумладан, Туризм давлат қўмитаси ҳузуридаги Миллий жамоат маркази билан ҳамкорлик тўғрисидаги меморандум ҳамда Тошкент ва Нагоя шаҳарлари ўртасида маданият ва туризм соҳасида ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома имзоланган.

Ўзбекистоннинг сайёҳлик салоҳиятини оммалаштириш, миллий маҳсулотларни Япония бозорига олиб чиқиш, япон сармоясини жалб этиш борасидаги саъй-ҳаракатлари икки томонлама муносабатлар ривожига катта таъсир кўрсатган. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Япониядаги ватандошлар билан учрашувини ташкил этиш, Нагоя мэрининг Ўзбекистонга ташрифи, маданий-иқтисодий алмашинувни ривожлантиришга хизмат қилувчи лойиҳаларни амалга ошириш унинг ютуқларидандир.

Халқаро алоқаларни мустаҳкамлашга қўшган ҳиссаси учун Бунёдбек Абдушарипович “Шухрат” медали (2020) ва “Фаол тадбиркор” кўкрак нишони (2024) билан тақдирланган. Унинг фаолияти нафақат Ўзбекистонни халқаро майдонда танитибгина қолмай, балки таълим, фан ва маданият соҳасидаги ҳамкорлик, жумладан, Кинжо Гакуин университети билан ҳамкорлик қилиш учун ноёб имкониятлар яратди.

Филология факултетининг Япониянинг Кинжо Гакуин университети каби хорижий университетлар билан ҳамкорлиги - халқаро ҳамкорлик илм-фан, таълим ва маданият ривожига қандай ҳисса қўшишининг ёрқин намунасидир. Бу каби ташаббуслар талабалар ва профессор-ўқитувчилар учун янги уфқларни очиб, тажриба алмашиш, тадқиқотларни кенгайтириш ва маданиятлараро тушунишни чуқурлаштиришга ёрдам беради.

Бу жараёнда Бунёдбек Абдушарипович Иброҳимов каби фаол меҳнати ва фидойилиги билан мамлакатлар ўртасидаги дўстлик кўприқларини мустаҳкамлаган инсонларнинг саъй-ҳаракатлари алоҳида аҳамият касб этади. Унинг ҳиссаси узоқ муддатли ҳамкорликни ривожлантириш йўлидаги муҳим қадам бўлиб, натижада нафақат қўшма лойиҳалар, балки таълим ва маданият алмашинувининг янги истиқболларини шакллантиришга эришилди.

Ишончимиз комилки, Кинжо Гакуин ва бошқа хорижий университетлар билан ҳамкорлик янада ривожланиб, янги самаралар олиб, факултетимизнинг халқаро нуфузини мустаҳкамлайди. Бу ташаббуслар таълим ва илм-фан халқларни бирлаштириб, умумий мақсадларга эришиш ва глобал билимлар ҳамжамиятини яратишда қудратли воситага айланаётганидан далolat беради.

**Якубов Музаффар Камилджанович-
Маъмур университети Филология факультети декани**

ISSN 2181-9696

Doi Journal 10.26739/2181-9696

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

3 JILD, 1 SON

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE»

TOM 3, HOMEP 1

JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

VOLUME 3, ISSUE 1

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000